

L'experiment Astoria

Elena Ortega

A mitjan dècada dels trenta, residien millor o pitjor, un miler d'escriptors a Hollywood. Els més ben pagats, com Ben Hetch, es burlaven contínuament de les extravagàncies d'aquell món i s'apressaven a declarar que estaven reservant el seu vertader talent per algun projecte que duien entre mans a Nova York. D'aquest miler, sostenia Hetch, no més de cinquanta posseïen enginy i habilitat; la resta no valia per res.

Però part damunt d'aquestes qualitats, el guionista havia de ser capaç d'adaptar-se a les condicions de treball; la soledat de la creació literària poques vegades ha tengut equivalent en el mitjà cinematogràfic. Segons Hetch, era habitual fer feina sense que el telèfon deixàs de sonar, el productor entrant-hi i sortint del despatx, el director gesticulant i remugant, col·legues que acudien a tu amb arguments sense resoldre, el teu agent enredant-te amb feines d'ensomni, reunions constants... I mentrestant el desastre anava planant sobre el teu bolígraf... Podia passar, també, que l'estrella per la qual escrives, emmalaltís o refusàs fer el paper; la Companyia que t'havia contractat canviàs sobtadament de mans i patís una reorganització completa (encara que tot tornàs a la normalitat, després de despatxar deu o vint escenògrafs); o que l'estudi decidís canviar la localització de la teva pel·lícula. I mentre es decidien, que si Brooklyn o si Pequín, els escoltaves alarmat, però... havies de seguir escrivint.

Hetch estava familiaritzat amb aquest ambient. Algunes de les seves millors escenes són una paròdia d'aquestes situacions; com es pot veure

FOTOGRAMA DE SCARFACE, EL TERROR DE L'HAMPA

a la seva obra teatral *The Front Page*, tres vegades duita a la pantalla. Inspirada en la seva època com a poeta dadaïsta i reporter; quan al costat de Charles MacArthur havia informat sobre una vintena de condemnes a la forca des de la sala de premsa del Tribunal Criminal del comtat de Cook.

A Ben Hetch se'l recorda com a guionista prolífic, tot i que el seu nom no hi aparegui en els crèdits de moltes de les pel·lícules en què va col·laborar. Es distingia per la velocitat com escrivia, motiu que el va dur a especialitzar-se en encàrrecs urgents, així com pel seu elevat caché: va presentar el guió de *Scarface* en set dies i *Viva Villa* en quinze, va cobrar 10.000 \$ i 5.000 \$ més si acabava en el temps previst. Una altra de les seves qualitats va ser la versatilitat; tant podia ocupar-se del món dels baixos fons, com escriure diàlegs intel·ligents i fins i tot històries sobre pirates; segons Zanuck, ningú en sabia més que ell, sobre pirateria.

Per Hetch, el 90% de l'èxit o fracàs d'un film depenia del guió; encara que també reconeixia que els directors podien aportar el seu granet d'arena espanyat una bona història amb les seves floritures. Com altres guionistes, Hetch estava convençut que podia ensenyar als directors tres o quatre coses sobre narrativa cinematogràfica. L'any 1935 va arribar la seva oportunitat.

S'ignora amb quina argúcia, Hetch i MacArthur varen aconseguir un tracte amb la Paramount per ocupar-se durant any i mig de l'*Astoria*, un estudi que la Companyia tenia a Long Island. Durant aquest temps varen escriure, varen produir i dirigir 4 pel·lícules. Es recorda l'«experiment Astoria» com una empresa quimèrica i una festa inacabable que es va perllongar durant quasi dos anys, set dies a la setmana i vint-i-quatre hores al dia. Els seus responsables varen contractar prostitutes pels llocs de secretàries i a cambrers-xofers, que passaven nit i dia duent menjars dels restaurants més selectes de Manhattan. Però també es va requerir la col·laboració de les figures més avantguardistes de l'època. Les pel·lícules que s'hi varen realitzar desafiaven totes les convencions de Hollywood, eren cultes, sofisticades, envitricollades i pràcticament intel·ligibles per un públic mitjà. La seva fórmula, tot i això, resultava artificial i frívola: diàlegs vius i refinars, ornats amb trucs i recursos cinematogràfics.

L'única pel·lícula que encara avui té admiradors va ser *The Scroundel*. Al seu dia, el British Film Institute va permetre la seva projecció de mala gana, ja que qualsevol simpatitzant de la causa sionista, com ho era Hetch, estava molt mal vist a Anglaterra. En els rètols que presentaven la pel·lícula, el BFJ excusava la seva decisió en la llibertat d'expressió que havia permès la projecció de pel·lícules de l'Alemanya nazi o de la URSS. A pesar de tot, a la darretra frase de la introducció, es reconeixia que era un film molt avançat al seu temps.